

CENTRAAL
MUSEUM
UTRECHT

Agnietenstraat 1
Maliebaan 42

juli 1964

HET
KUNSTWERK
VAN DE
MAAND

Het afgebeelde kunstwerk is gedurende
de maand juli geëxposeerd in de hal van het
Centraal Museum, Agnietenstraat 1.

(Buslijnen 8 en 11)

Avondjapon, 1882 - satijn - lg. 142, met sleep 210; taille 61.

Toen in 1871 het tweede Franse keizerrijk ten onder ging, verdween de crinoline- of hoepelrokmode nagenoeg helemaal. Het accent van de rok verplaatste zich nu naar de achterzijde: een opvulling (tournure) onder de rok gaf een geheel ander silhouet. De dunne taille bleef nog steeds bijzonder in de mode. Een in die tijd te Londen verschenen boekje bevat serieuze inrijgoefeningen en raadgevingen voor moeders en kostschooldirectrices, die nauwlettend behoren toe te zien bij het inrijen der jonge dames.

De afgebeelde avondjapon bestaat uit een strak lijfje, een rok met sleep, een ruime overrok die over de heupen gedrapeerd en van achteren opgenomen is, en in een lange sleep eindigt. Een onderrok met ingebouwde tournure laat de sleep mooier vallen en versterkt het kuiltje in de rug. De rok is vervaardigd van pauwblauw satijn, afwisselend ingerimpeld en gebouillonneerd, en heeft langs de gehele onderrand een geplooid opgestikte strook, terwijl aan de binnenkant een met kant afgezette strook is bevestigd. De overrok (tuniek) en het lijfje bestaan uit kostbare blauw en goudgeel gebrocheerde zijde. Het blauw satijn van de rok komt bij het lijfje terug, op het achterpand als strik, aan het voorpand geplisseerd. In tegenstelling tot de wijde rok is het lijfje strak en eenvoudig; het loopt voor en achter in een punt uit en is aan de onderrand verzaaid met ingenaaide loodplaatjes. De mouwen en de binnenhalsrand zijn afgezet met een geplisseerde ruche van beige gaze-de-soie. De korte mouwen met kanten manchetten en het décolleté bewijzen dat deze japon 's avonds is gedragen.

Als accessoires bij deze avondkleding droeg men een sjaal van cachemire, hooggehakte laarsvormige schoenen, doorzichtige handschoenen en een waaiër. Het haar werd omhooggekamd en in een wrong op de kruin gedragen; op het voorhoofd en in de hals sprongen enkele krullen uit. Buitenshuis droeg men kleine, met strikjes en bloemen versierde hoedjes (die voor of achter op het hoofd geplaatst werden) en korte of lange mantels die in vorm aangepast waren aan het model van de japon.

Na 1880 was de mode er nog meer op uit de heupen te accentueren: door een band om de steeds nauwer wordende rok, ter hoogte van de knieën, komt het wiegelen van de heupen beter uit. De benaming „tournure” is dan inmiddels vervangen door „queue de Paris”. Na 1890 keerde men dan weer terug tot een eenvoudiger, natuurlijker silhouet.

De dame, die bij feestelijke gelegenheden deze avondjapon heeft gedragen, verenigde zonder twijfel in dit modieuze toilet, alle idealen van haar tijd aan luxe, statigheid en elegantie.